Opinnäyteprosessi innovoimassa kansainväliseen kehittämistyöhön

25.5.2020

1. JOHDANTO

” Triggering my mind to do further research in future.” “ SEAMK standard written format. Choosing the topic and setting the goals. Best Aseptic techniques and guidelines. Methodology, literature review and discussion.””The title is a very relevant issue for women’s health. It has trusted and reliable scientific sources for its information. It offers effective and safe interventions that are based on research evidence. It provides easy-to-read, useful and practical…it can be easy to circulate in print as a guide”.“My thesis has outlined the important activities needed in young families to practice to improve parental and children’s bonding. These activities are seem general and quite simple at first however, that does not mean that they are not important, and also, they needed to be reminded to everyone”.“…to compare with two different countries”…”comparing showed clear differences between two countries”.“I think our thesis was really good, and I also think that we managed to write it in a form that is quite well balanced. We have a lot of information about both countries and I was proud of our discussion part, in which we compared two countries.“

Tämän artikkelin tavoitteena on innostaa opiskelijoita kansainväliseen yhteistyöhön ja tarkastella hyväksi havaittuja opinnäytetyön ohjauskäytäntöjä englanninkielisessä sairaanhoitajakoulutusohjelmassa. Sairaanhoitajaopiskelijoiden opinnäytetöiden aiheet sovittiin Terve Afrikka-verkostoon kuuluvien afrikkalaisten yhteistyökorkeakoulujen edustajien kanssa keväällä 2018; Masenon yliopiston, Keniasta ja Clarke yliopiston, Ugandasta. Aiheiden valintaan vaikuttivat useiden vuosien yhteistyö, kiinnostus suomalaisista käytänteistä ja mielenkiinto valittuja aihepiirejä kohtaan. Aiheet palvelevat sekä kansainvälistä että kansallista kehittämistyötä. Aiheiden ehdottaminen opinnäytetöiksi oli onnistunut päätös ja opinnäytetyöprosessi eteni suunnitellun aikataulun mukaisesti. Ohjaus toteutettiin tiiviissä yhteistyössä opiskelijoiden kanssa ja ohjauksen peruspilarina käytettiin SeAMK:in (2019) opinnäytetyöopasta. Prosessissa korostuivat opiskelijaa arvostava vuorovaikutus, itseohjautuvuuteen kannustaminen sekä ratkaisukeskeisyyden hyödyntäminen. Opiskelijaryhmän ja opettajien välinen aiempi yhteistyö ja työskentelytapojen tunteminen auttoivat työskentelyn sujumista positiivisessa ja kollegiaalisessa hengessä. Yhteistyön tulokset konkretisoituivat seminaariesityksissä, jotka osoittivat, että opiskelijat olivat päässeet tavoitteisiinsa erinomaisella tavalla.

Opinnäytetyön luovutustilaisuus Keniassa

2. TERVE AFRIKKA – VERKOSTO SILTANA KEHITTÄMISTYÖLLE

Terve Afrikka – yhteistyö alkoi jo vuonna 1994 Suomen ja Ugandan välisenä yhteistyönä. Terve Afrikka Kehitysyhteistyö ry. aloitti toimintansa Suomessa hieman myöhemmin, vuonna 1999. Yhteistyön jatkuessa toimintaan liittyi mukaan Masenon yliopisto Keniasta vuonna 2004 North-South-South -ohjelman myötä. Suomessa toimivaan Terve Afrikka verkostoon kuuluvat kahdeksan ammattikorkeakoulua: Hämeenlinnan, Kajaanin, Kokkolan, Lapin, Mikkelin, Seinäjoen, Tampereen ja Vaasan ammattikorkeakoulut. Kehitysyhteistyötavoitteet ovat olleet suunnan näyttäjinä Suomessa koko 25 – vuoden toiminta-ajan.

Monien vaiheiden kautta tiivis yhteistyö Ugandassa sijaitsevan Clarken yliopiston sekä Masenon yliopiston edustajien kanssa on mahdollistanut mielenkiintoisia yhteistyömuotoja. Ilman Terve Afrikka – verkoston aktiivista yhteistoimintaa olisimme tuskin saavuttaneet asettamiamme tavoitteita. Tärkeä osa verkoston toimintaa ovat olleet opiskelija- ja opettajavaihdot, joiden yhteydessä on voitu vaihtaa kokemuksia, keskustella kulttuuriin liittyvistä samankaltaisuuksista ja eroista, hioa ymmärrystä toistemme näkemyksistä ja kehittää sekä sairaanhoitaja- että kätilökoulutusta, mutta myös muita sosiaali- ja hoitotyöhön liittyviä aloja. (Mesiäislehto-Soukka 2017.)

Vuoteen 2020 mennessä on opiskelijavaihtoja Suomesta Keniaan tai Ugandaan suorittanut 800 sosiaali-, terveys- tai fysioterapia-alan opiskelijaa. Keniasta tai Ugandasta Suomeen on puolestaan opiskelijavaihtojakso mahdollistunut 110 terveydenhuollon tai ravitsemusalan opiskelijalle. Asiantuntija-, opettajavaihdot ovat jakautuneet siten, että 75 asiantuntijaa Keniasta tai Ugandasta on vieraillut Suomen Terve Afrikka – verkoston yhteistyötä tekevissä ammattikorkeakouluissa ja vastaavasti suomalaisista ammattikorkeakouluopettajista 90 on voinut toteuttaa vaihtojaksonsa Keniassa tai Ugandassa. Terve Afrikka – verkosto on lisäksi toteuttanut yhteensä viisi intensiivikurssia Keniassa ja Ugandassa, joihin osallistui yli 400 osallistujaa (Mesiäislehto-Soukka 2017). Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta perustana yhteistyölle ovat olleet Suomen valtion asettamat kehitysyhteistyötavoitteet (Ulkoasiainministeriö 2012; Valtioneuvosto 2016; Ulkoministeriö, Agenda 2030 2030), ammattikorkeakoulujen sosiaali- ja hoitotyön sekä fysioterapian opetussuunnitelmat, kansainvälistymisen tavoitteet, opiskelijoiden opiskelutavoitteet ja vastanottavan maan esittämät toivomukset.

Opinnäytetöitä ohjaavan lehtorin työelämäjakso ugandalaisessa synnytyssairaalassa vuonna 2018 ja sen aikana toteutunut yhteistyö yliopistojen edustajien kanssa johtivat keskusteluun Suomessa, Seinäjoen ammattikorkeakoulussa, opiskelevien englanninkielisten sairaanhoitajaopiskelijoiden opinnäytetöiden aiheista. Yhteistyökumppaneiden kehittämisehdotusten perusteella konkreettisiksi opinnäytetöiden aiheiksi muodostuivat: 1) Ravitsemus raskauden aikana Keniassa 2) Varhainen vuorovaikutus – miten nuori vauvaperhe voi harjoitella varhaista vuorovaikutusta? 3) Synnytys sairaalan ulkopuolella 4) Aseptiikan toteutuminen suonensisäisen nestehoidon toteutuksessa terveydenhoidossa 5) Suomen mallin mukainen kohdunkaulan syövän seulonta ennaltaehkäisevänä menetelmänä Keniassa 6) Naisten virtsankarkailun ennaltaehkäisy ja hoito. Toimeksiantajana opinnäytetöissä oli Terve Afrikka kehitysyhteistyö ry. (TAKRY) ja kahdessa opinnäytetyössä myös Seinäjoen keskussairaala ja Alajärven terveyskeskuksen perheneuvola. Opinnäytetyöt valmistuivat huhtikuussa 2020 englanninkielisinä. Tutkitun tiedon eteenpäin saattamiseksi tuotetaan julkaistujen töiden perusteella vielä selkeät posterit yhteistyökumppaneiden käyttöön.

3 KANSAINVÄLISEEN KEHITTÄMISTYÖHÖN SITOUTUNEET OPISKELIJAT

Seinäjoen ammattikorkeakoulun opinnäytetyövaiheessa oleva, englanninkielinen opiskelijaryhmä, koostui useasta eri maasta ja kulttuurista tulevista sairaanhoitajaksi opiskelevista opiskelijoista. Ryhmään kuului myös kaksi suomalaista opiskelijaa, jotka opinnäytetyöprosessin puolivälissä osallistuivat kansainväliseen opiskelijavaihtoon Keniassa ja Vietnamissa. Ulkomaalaisten opiskelijoiden kotimaat puolestaan edustivat sopivasti yhteistyöyliopistojen lähellä olevia maita, ja terveydenhuollon näkökulmasta tämä lisäsi samaistumista olosuhteisiin, joihin opinnäytetöiden tuloksia haluttiin soveltaa. Ajatuksena opinnäytetöiden aiheiden valinnassa oli, että niiden antia voidaan hyödyntää monissa maissa ja erilaisissa hoitotyön tilanteissa eri yhteisöissä. Opiskelijoille oli merkityksellistä, että opinnäytetöiden aiheet koettiin hyödylliseksi, eivätkä ne heidän mielestään olleet liian helppoja tai vaikeita. Tämä lisäsi sitoutumista työskentelyyn. Myös ajatus siitä, että opinnäytetyössä onnistuminen edistää sairaanhoitajaksi valmistumista ja kansainvälinen kehittämistyö lisää arvostusta, vahvisti sitoutumista sekä ryhmänä että yksilönä. Monilla ryhmän opiskelijoista oli myös omassa kotimaassaan suoritettu koulutus tai tutkinto, joka auttoi opinnäytetyöprosessin ymmärtämisessä.

Opinnäytetöiden menetelmäksi valikoitui kirjallisuuskatsaus. Aineistonhankinta onnistui pääosin hyvin, joskin haasteita aiheutti englannin- ja suomenkielisten tutkimustulosten yhdistäminen. Erityisesti opiskelijat, jotka tulivat Afrikan maista, keskittyivät niihin terveydenhuollon kohteisiin, joissa Suomi oli onnistunut kehittämään toimintaansa, kuten esimerkiksi kohdunkaulan syövän ennaltaehkäisy ja synnytyksen laadukas hoito. Edellä esitetyt suomalaisen terveydenhuollon menestystarinat lisäsivät opiskelijoiden motivaatiota kansainväliseen kehittämistyöhön. Aineistonhankinnan onnistumista edistivät aiemmat tutkimusmenetelmäopinnot sekä informaatikon ohjaus tiedonhakuun opinnäytetyöprosessin aikana (SeAMK, Degree Program in Nursing 2019).

4. ITSEOHJAUTUVUUDEN SENSITIIVINEN TUKEMINEN OHJAUKSESSA

Opinnäytetyön aloittaminen on opiskelijalle suuri askel, jonka onnistumista tuetaan ohjauksen avulla. Opinnäytetöiden ohjaus on aina intensiivinen prosessi siitä huolimatta, että opiskelijalta vaaditaan itseohjautuvuutta ja itsenäistä työskentelyä. Osa opiskelijoista tarvitsee enemmän ohjausta, osa selviää vähemmällä yhteydenpidolla. Kansainvälisen opiskelijaryhmän ohjauksessa vaaditaan myös sensitiivistä herkkyyttä opiskelijoiden kohtaamisen, vuorovaikutuksen sekä yhteistyön onnistumiseksi. Juuri opiskelijakohtaisten lähtökohtien havaitseminen osoittautui tässä opinnäytetyöprosessissa ohjaajien tärkeimmiksi ominaisuuksiksi. Opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa ohjaajat keskittyivät tukemaan sitä, miten tutkimusnäkökulma valitaan ja miten opiskelijaa rohkaistaan valitsemaan juuri hänen kiinnostuksensa kohteena oleva aihe. Aito arvostus niin opiskelijaa kuin hänen valintojaankin kohtaan osoittautui tärkeäksi. Vuorovaikutussuhteissa pyrittiin kiinnittämään erityistä huomiota myös sanattomaan viestintään, jota tuettiin järjestämällä henkilökohtaisia tapaamisia luokkahuonetyöskentelyn lisäksi. (Mesiäislehto-Soukka 2019).

Itseohjautuvuusvalmius ilmenee monissa ohjausprosessin vaiheissa. Tärkeitä elementtejä itseohjautuvuuden onnistumiseksi ovat sisäinen motivaatio ja suunnitelmallisuus, itseluottamus, oma-aloitteisuus ja valmius itsearviointiin. Löfman (2014) totesi sairaanhoitajaopiskelijoita koskevassa tutkimuksessaan itseohjautuvuusvalmiuksien kehittämisen olevan haasteellista erityisesti vastoinkäymisten ratkaisemiseen liittyvissä tilanteissa. Opinnäytetyötä tekevässä englanninkielisessä sairaanhoitajaopiskelijaryhmässä saattoi havaita monia edellä mainittuja vahvuuksia. Hankalia tilanteita liittyi esimerkiksi suomalaisen terveydenhuollon käytäntöjen ymmärtämiseen, mutta näistä selvittiin yhteistyön avulla (Mesiäislehto-Soukka 2019). Onnistumista ja motivaation ylläpitoa auttoivat yksilöohjauksissa käydyt keskustelut suomalaisista käytänteistä ja niiden tuloksista. Motivaatio, opiskeluolosuhteet ja opiskelutaidot ovat oleellinen osa itseohjautuvuutta (Mesiäislehto-Soukka 2014). Motivaation säilymiseen ja opinnäytetyön valmistumiseen ovat aina yhteydessä tietotekniset-, tiedonhankinnan- ja tutkimuksen raportointiin liittyvät taidot. Näihin taitoihin ammattikorkeakouluopetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota. (SeAMK Opetussuunnitelma 2017) Kyseisen ryhmän taidot näissä asioissa olivat hyvät ja edessä siintävä valmistuminen nosti motivaatiota. Ehkä myös ohjaajien sinnikkyys prosessin eteenpäin viemisessä oli ajoittain tarpeellista.

Opiskelijan itseohjautuvuutta tukee myös ratkaisukeskeisyys, joka tarkoittaa opiskelijan voimavaroihin keskittymistä. Ratkaisukeskeisyydessä korostuvat positiivisen psykologian ideat. Ongelmien sijasta

käsitellään opiskelijan tavoitetasoa, tulevaisuuteen suuntautumista ja erityisesti edistymistä juuri tässä ja nyt. Ratkaisukeskeisyys on lähellä voimavarakeskeisyyttä. Molempien suuntausten taustalla on humanistinen perusajatus ihmisestä osaavana ja pystyvänä henkilönä. (Aarnisalo & Mattila 2012; De Jong & Berg 2008, Furman & Ahola 2007). Opinnäytetyöprosessissa on mahdollista toteuttaa ratkaisukeskeisyyttä säännöllisissä ohjaustilanteissa ja pitämällä sovittu suunta mielessä. Tämä varmistaa onnistumisen ja mahdollisuuden myönteiseen palautteeseen huolimatta siitä, että karikkojakin kohdataan. Opinnäytetyöprosessissa on tärkeää tunnistaa opinnäytetyön arviointikriteerien perusteella taso, johon pyritään (SeAMK, Opinnäytetyön arviointikriteerit 2020). Opiskelijan itseohjautuvuutta vahvistavan ja ratkaisukeskeisyyttä korostavan yhteistyön avulla onnistuttiin ohjaamaan englanninkielinen sairaanhoitajaryhmä tähän tavoitteeseen keväällä 2020.

5. PÄÄTTEEKSI

Opinnäytetyöprosessin päättyessä opiskelijoiden tekemä itsearviointi kuvaa parhaiten sitä prosessia, minkä he yli vuoden mittaisen periodin aikana ovat käyneet läpi. Seinäjoen ammattikorkeakoulun opinnäytetyöohjeissa kiinnitetäänkin huomiota opiskelijoiden itsearviointiin. Englanninkielisen sairaanhoitajaryhmän jokainen opiskelija kertoi itsearvioinnissa oppineensa opinnäytetyöprosessin aikana tieteellisen, luotettavan tiedon hankinnan ja käytön. Myös kriittisen ajattelun ja arvioinnin taidot olivat lisääntyneet, samoin kuin tieteellisen kirjoittamisen taidot. Erityisen hyvin opiskelijat kertoivat oppineensa oman opinnäytetyönsä sisällöt. Kysymykseen, millaisia ammatillisia taitoja opinnäytetyö sinussa kehitti, saatiin kuvauksia tutkimusmetodeista, tieteellisestä kirjoittamisesta ja erityisesti saavutetuista opinnäytetyön tuloksista, joita voidaan soveltaa yhteistyöyliopistojen edustajien kautta hoitotyön kehittämisessä. Opinnäytetyö rohkaisi myös tekemään tulevaisuudensuunnitelmia opiskelun parissa, kuten seuraavasta kommentista voidaan päätellä.

” I think thesis did a lot and I learned many things about writing a research, which can be very useful in the future. Thesis is an important part of the studies, because there might be situations when I need to do research for my workplace or maybe even in continual studies in the university, so after doing this thesis I think I improved my skills and knowledge as a nurse, so I can do those possible research more easier as a nurse.”

Helinä Mesiäislehto-Soukka, TtT, KM, YM, lehtori, psykoterapeutti
Sinikka Vainionpää, TtM, KM

SeAMK Sosiaali- ja terveysala

LÄHTEET

Aarnisalo, P. & Mattila, A.S. 2012. Ratkaisukeskeinen psykoterapia. Teoksessa: M. Huttunen & H. Kaisla (toim.) Psykoterapiat. Helsinki: Duodecim, 152 – 164.

De Jong, P. & Berg, I.K. 2008. Ratkaisukeskeisen terapian oppikirja. Helsinki: Lyhytterapiainstituutti.

Furman, B. & Ahola, T. 2007. Onnistuminen on joukkuelaji: Reteaming valmentajan käsikirja: Miten motivoit

ihmisiä saavuttamaan sen minkä he haluavat saavuttaa. Helsinki: Lyhytterapiainstituutti.

Löfman, P. 2014. Tapaustutkimus itseohjautuvuudesta sairaanhoitajakoulutuksen eri vaiheissa. Väitöskirja. Saatavissa: http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-1468-2

Mesiäislehto-Soukka, H. 2019. Kansainvälisiä kohtaamisia sosiaali- ja terveysalalla. Teoksessa: T. Tiilikka, H. Majasaari & S. Saarikoski (toim.) Kohtaamisen oppimista ja osaamisen kehittämistä sosiaali- ja terveysalalla: Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja B. Raportteja ja selvityksiä 148, 67 – 75.
Saatavana:https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/267155/B148.pdf?sequence=1&isAllowed=y
Mesiäislehto-Soukka, H. 2017a. Opiskelija- ja opettajavaihto kehitysyhteistyömuotona – sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden kokemuksia Ugandasta ja Keniasta. Teoksessa: E. Varamäki, P. Junell, S. Päällysaho, S. Saarikoski & S. Uusimäki (toim.) Kansainvälinen, yrittäjähenkinen SeAMK – paras korkeakoulu opiskelijalle: Seinäjoen ammattikorkeakoulu 25 vuotta. Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja. A. Tutkimuksia 26, 109-119. Saatavana: URN:ISBN:978-952-7109-66
Mesiäislehto-Soukka, H. 2017b. Reteaming-valmennus muutosprosessin hallintaan sairaanhoitajakoulutuksessa. Teoksessa: A. Heikkilä, M. Lehtola & S. Saarikoski (toim.) Hyvinvointi ja luovuus: SeAMK Sosiaali- ja terveysala tutkii ja kehittää 2. Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja B. Raportteja ja selvityksiä 130, 32 – 41. Saatavana: http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7109-75-5
Mesiäislehto-Soukka, H. 2014. Itseohjautuvuus ratkaisukeskeisessä viitekehyksessä: opettajatutormallin kehittäminen sairaanhoitajien aikuiskoulutukseen. Teoksessa: Opetuksen ja tutkimuksen näkökulmia. Seinäjoen ammattikorkeakoulu 2014. 158-173. https://seamk.finna.fi/Record/plari.107536
SeAMK. Opinnäytetyön arviointikriteerit. 2020. https://epedufi.sharepoint.com/sites/SeAMK-Students/Jaetut%20asiakirjat/Opinn%C3%A4tyety%C3%B6/Sein%C3%A4joen%20ammattikorkeakoulun%20opinn%C3%A4ytet%C3%B6iden%20arviointikriteerit_saavutettava.pdf
SeAMK. AMK-tutkinnon opinnäytetyöohje. 2019. https://epedufi.sharepoint.com/sites/SeAMK-Students/Jaetut%20asiakirjat/Opinn%C3%A4tyety%C3%B6/AMK-tutkinnon%20opinn%C3%A4tyety%C3%B6ohje_2019_saavutettava_versio.pdf
SeAMK. Study guide. Degree Programme in Nursing. 2017. https://opinto-opas.seamk.fi/index.php/en/21/en/78
Ulkoasiainministeriö. 2012. Suomen kehityspoliittinen toimenpideohjelma. Valtioneuvoston periaatepäätös 16.2.2012.

Ulkoministeriö. Agenda 2030. Viitattu 13.5.2020. Saatavana: https://kestavakehitys.fi/agenda-2030
Valtioneuvosto. 2016. Suomen kehityspoliittinen selonteko 2016. Verkkojulkaisu. Helsinki. Ulkoasianministeriö. Viitattu 12.5.2020. Saatavana: https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/kehityspoliittinen-selonteko-suomi-edistaa-kestavaa-talouskasvua-naisten-asemaa-seka-hauraiden-valtioiden-haasteiden-ratkomista